

Estimata Sinjoro,

Mi alvokas vian gentilecon kaj kvaliton de Esperantisto pro havi, mi petas, justan kaj aŭtoritatindan vian juĝon pri uzo de Esperanto kaj pri ŝanĝoj, kiuj ŝainas al mi konvenecon, eĉ necesecon, por pligranda kaj rapida ĝeneraligeo de Esperanto; ĉar, en dudek jaro da tago en kiu Doktoro Zamenhof ĝin publikis, Esperanto ne ĝeneraligita estas, por la utileco de sia ideo, kiom dezireginda estus. De tiu ĉi fakto eble ne lasta kaŭzo estis la malcerta, nesimpla ortografio de Esperanto kaj rilataj signaĵoj super tiuj literoj de duoblaj sonoj; ankaŭ la nelogika sintakso, la elekto de iaj vortoj, la malbela sono de multenombro, kaj precipe la neplenaj kaj nesufiĉaj nunaj vortoj kaj vortaroj, rapidan disvastigon de Esperanto prokastita havas.

Tial mi tiujn neperfektojn korekti iom intencas, se tiujn ĉi miajn opiniojn via juĝo certigos, kiujn mi praktike al vi per sekvantaj ekzemploj pruvl povos. Certe tio, tiajn anstataŭigojn aŭ aliformigojn, aŭ devenigadojn de tiaj esperantoj vortoj kaŭzas, sed tiuj ĉi ŝanĝoj estas cirkaŭ po du el cent de nunaj kvarmil kaj plu radikvortoj. La aliajn ŝanĝojn vi per kompareco en sekvontaj ekzemploj koni povos.

Mi vin salutas, Sinjoro, plej kore.

Via humila servanto

Inĝeniero Maljuna Filopanto.

*All' Illmo
Professor G. Peano
Membro delle Accademie dei Lincei e delle Scienze
Professore all' Università di
Corino*

Mi al vi, afabla Sinjoro, demandas:

Ĉu facila Esperanta lingvo pro sia ortografio nun estas al legado, skribado kaj presado korekte? jes-ne.

Ĉu preferu mian unuan en simpligita ortografio ekzemplon? jes-ne.

Ĉu aprobu mian duan en aliformigita belsona

J DUDEK UZADAJ LITEROJ: a, b, c, d, e, f, (g, anstataŭ gh), i, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, v, z.

abcde f g ĝ h ĥ i j k l m n o p r s ŝ t u ŭ v z.
 abzcdef g ĝ k i s k l m n o p r s ŝ t u ŭ v z.

Necesegaj ŝanĝoj por forpreni ĉiuj signaĵojn

super literoj.

Estas	Estos	Estas	Estos
c, celo,	z, zelo,	most,	must,
ĉ, ĉelo,	c, celo,	muŝ,	mosk,
ĝ, ĝibo,	gh, gibo	omar,	umer,
ĥ, ĥemio,	k, kemio,	or,	aur,
j, jaro,	i, iaro,	paĝ,	pagin,
ĵ, ĵurnalo,	s, surnalo,	paŝt,	paskur,
ŝ, ŝelko,	s, selko,	paŝ,	paz,
ŭ, u, aŭtuno,	u, autuno,	piŝt,	piston,
ag,	act,	post,	posd,
alt,	aut,	pŭs,	impuls,
ĝeneral,	genral,	sag,	flek,
gros,	grosel,	ŝak,	skak,
ĝust,	smak,	ŝal,	sial,
he!	u!	salm,	salmon,
hajl,	agel,	ŝam,	komussita,
haŭt,	skin,	ŝanĝ,	kang,
har,	er,	ŝarg,	sargarm,
hav,	ab,	ŝark,	reken,
haven,	puert,	ŝat,	stim,
hel,	ciar,	seĝ,	sed,
hok,	krok,	ŝel,	rind,
ĥor,	kaŭtar,	si (pronomo),	sis,
huz,	stureg,	spin,	rigard,
ja,	dok,	ŝtal,	acir,
jam,	tunc,	stat,	estat,
je,	iev,	ŝtel,	rab, furt,
jes,	i,	stip,	brum,
jug,	iok,	stof,	ztof,
ig (afikso),	if,	stup,	etup,
iĝ (afikso),	is,	tuŝ,	tok,
kas,	kes,	vers,	verser,
koler,	zurn,	veŝt,	subvest,

Utilaj ŝanĝoj por belsona aŭ memora simpligita lingvo.

Estas	Estos	Estas	Estos
almenaŭ,	almene,	3. morgaŭ,	z. tagante
ambaŭ,	ambe,	4. postmorgaŭ,	z. dutagante,
ankaŭ,	anke,	oj (afiksoj de mul-	io, substantivo,
ankoraŭ,	ankore,	aj tenombroj)	ia, adjektivo,
anstatoŭ,	anstate,	lundo,	tagluno,
1. antaŭhieraŭ,	1. dutogposde,	mardo,	tagmardo,
cirkaŭ,	cirke,	merkredo,	tagmerko,
2. hieraŭ,	2. tagposde,	ĵaŭdo,	tagiovo,
hodiaŭ,	tagnune,	vendrado,	tagvenro,
kaj,	e,	sabato,	tagsabo,
kontraŭ,	kontre,	dimanĉo,	tagdió,
januaro,	monatiano,	aŭ, moniano,	aŭ, monunuó,
februaro,	monatfebro,	aŭ, monfebro,	aŭ, monduó,
marto,	monatmarto,	aŭ, monmarto,	aŭ, montrio,

Kaj tiel plu.

Ĉu vi al mi la forprenintajn literojn kun relatajn sonojn por simpligeo de ortografio mallaŭdas kaj riproĉas, mi al vi respondas: ĉu Doktoro Zamenhof por simpligeo de la gramatiko deklinaciojn kaj koniugaciojn forpreninte ne same faris?

Kaj mi en Esperanto de gramatiko simplecon admiras, kai mi ĝin enmeti ankaŭ en ortografio penadiŝ. Ĉu mia laboro bone sukcesos? Al vi tion juĝi; sed antaŭ ĝin eksperimentu kaj ĉiam *memoru*, ke necesegaj kaj utilaj ŝanĝoj etendiĝas al devenigitaj de radikvortoj kaj al kunmetitaj vortoj, dum akcento tiun de Esperanto restas.

Comuna Esperanto.

Ĉu vi, Sinjoro. al mi petus, kial mi fari tiel grandajn ŝanĝojn en la esperanta lingvo ne timis, al vi mi sincere respondus, ke mi da malmultaj monatoj Esperanton studis, sed tuj ĝi al mi ŝanĝojn bezoni ŝajnis en tiuj partoj, kiuj al mi neperfektajn ŝajnis, por ke Esperanto mallaboreman kaj neperfektan lingvon kreski ne daŭru, sed ĝi rapide kresku kaj ĝi facile por sia gloro kaj por utileco de l'homaro disvastiĝu.

Sed facila kaj simpla rezultato kun la malfacilaĵoj kaj malsimplaĵoj malbone konsentas; tial mi eble tiun ĉi problemon solvis forpreninte, de esperanta lingvo, tiujn neprecipajn sonojn, (*ĉar ne sonoj, sed ĉiel faritaj vortoj ideojn enhavas*), dum tiuj superfluaĵoj genajn signaĵojn super tiuj literoj de duoblaj sonoj kuzas, kaj tiuj ĉi enuigaj signaĵoj multajn erarojn al senco, al legado, skribado kaj presado de Esperanto kaŭzadas, se vi tiujn eraras aŭ forgesas.

Ĉu mi eraris? Juĝu, sed antaŭ memoru, ke iaj problemoj konsiderataj estas, ne teorie aŭ ideale, sed praktike, alie, glorega macedona Aleksandro per glavo gordian banton tranĉitan ne havus, kaj Kristoforo Kolombo sen pisti ovon ĝin starigi ne estus povanta. Tiojn pripensu, tiu ĉi mian laboron juĝu kaj al mi konsiliojn donu.

Mi vin dankas kaj salutas.

Inĝeniero Maljuna Filopanto.

Unua simpligeo.

Cu vi, Sinjoro, al mi petus, kial mi fari tiel grandajn kangojn en la esperanta lingvo ne timis, al vi mi sinzere respondus, ke mi da malmultaj monatoj Esperanton studis, sed tui gi al mi kangojn bezoni ŝajnis en tiuj partoj kiuj al mi neperfektajn ŝajnis, por ke Esperanto mallaboreman kaj neperfektan lingvon kreski ne daŭru, sed rapide gi kresku kai gi fazile por sia gloro kai por utilezo de l'omaro disvastisu.

Sed fazila kai simpla rezultato kun la malfazilasoi kai malsimplasoi malbone konsentas; tial mi eble tiun ci problemon solvis forpreninte, de esperanta lingvo, tiuj neprecipajn sonojn, (*car ne sonoj, sed ciel faritaj vortoj ideoin enabas*), dum tiuj superfluai sonoj genajn signasojn super tiuj literoi de duoblai sonoj kuzas, kai tiuj ci enuifai signasoi multajn eraroin al senzo, al legado, skribado kai presado de Esperanto kauzadas, se vi tiujn eraras au forgesas.

Cu mi eraris? Iugu, sed antau memoru, ke iai problemoi konsideratai estas, ne teorie au ideale, sed praktike, alie, glorega macedona Aleksandro per glavo gordian banton tranĉitan ne abus, kai Kristoforo Kolombo sen pisti ovon gin starifi ne estus povanta. Tiojn pripensu, tiu ci mian laboron iugu, kai al mi konsiliojn donu.

Mi vin dankas kai salutas.

Inĝeniero Maliuna Filopanto.

Dua aliformigeco.

Cu tu, Sinjoro, petus al mi, kial mi ne timis fari tiel kangion grandian en la lingvo esperanta, mi respondus sinzere al tu, ke mi studis Esperanton da monatio malmultia, sed tui gi sainis al mi bezoni kangion en tiui partio, kiui sainis al mi neperfektian, por ke Esperanto ne dauru kreski lingvon mallaboremam e neperfektan; sed gi kresku rapide e gi disvastisu por sisa gloro e por utilezo de l'omaro. Sed rezultato fazila e simpla konsentas malbone kun la malfazilasio e malsimplasio; tial mi solvis eble tiu ci problemon forpreninte tiuin sonion neprezipian de lingvo esperanta, (*car ne sonio, sed vortio ciel faritia enabas ideion*), dum tiui sonio superflua kauzas signasion genian super literio tiui de sonio duoblia, e tiui ci signasio enuiffa kauzadas erarion multian al senzo, al legado, skribado e presado de Esperanto, se vi eraras au forgesas tiuin.

Cu mi eraris? Iugu, sed momoru ante, ke iia problemio estas consideratia, ne teorie au ideale, sed praktike, alie, Alesandro glorega macedona ne abus banton gordian tran-citan per glavo, e Kristoforo Kolombo ne estus povanta starifi ovon sen pisti gin. Pripensu tiion, iugu tiu ci laboron mian, e donu al mi konsiliion.

Mi dankas e salutas tun.

Ingeniero Maliuna Filopanto.

Tagdio, la duan de Monseso 1907.

Sinjoro.

Respondu, mi petas, al metitaj demandoi de mia sub-estanta adreso al posto, se vi per letero ne povas, almenaŭ surstrekante « *ne* » aŭ « *jes* » se vi miajn demandojn certi-gas aŭ neas; tranĉu, lau signaĵoj, la paperon, kaj ĝin kia poŝta-karto *afrankite* ekspedu.

Mi vin multe dankas

Ingeniero Maliuna Filopanto.

Al Sinjoro

Ingeniero Maliuna Filopanto

Via Veneto, 26, p. p.